

Türkiye’de Akademide Yetişkin Eğitiminin Kurumsallaşma Sorunları

Meral Uysal

Herhangi bir akademik alanın kurumsallaşması kuşkusuz üniversite düzeyinde eğitim ve örgütlenme biçimi ile yakından ilişkilidir. Akademik kurumsallaşma aynı zamanda alanın meslekleşmesinin de ön koşullarından birisidir. Bu makalede yetişkin eğitiminin akademideki var oluş süreci kısaca açıklanmaya çalışılacaktır.

Dünyada üniversite düzeyinde yetişkin eğitimi bölümlerinin açılması 1930'lara kadar uzanırken, Türkiye’de ilk bölüm Ankara

Üniversitesi Senatosu'nun, 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun ikinci maddesine dayanarak, 31.03.1964 gün ve 463/2718 sayılı karar ile Eğitim Fakültesi'ni kurmasından sonra 1968 yılında gerçekleşmiştir. Bölümün Kurucu Başkanı Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Cevat Geray'dır. Kuruluş döneminde o zamanki adıyla Basın Yayın Yüksek Okulu öğretim üyeleri olan Aysel Aziz ve Metin Kazancı bölüme ders vererek katkı yapmışlar ve bu katkıyı 1982 yılına kadar sürdürmüşlerdir. Halk Eğitimi Bölümü'nün kurulma amacı halk eğitimi kurumlarının ihtiyaç duyduğu planlama, örgütlenme ve araştırma gibi uzmanlık görevlerini yerine getirecek uzman personelin yetiştirilmesidir.

Akademide halk eğitimi ile ilgili ilk ders ise 1953 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji bölümünde Nusret Köymen tarafından verilmiştir. Ankara Üniversitesi'nde halk eğitimi ile ilgili ilk ders, 1961 yılında Basın Yayın Yüksek Okulunda Basın Yayın Yoluyla Halk Eğitimi adıyla Cevat Geray tarafından vermeye başlamıştır. İlk yüksek lisans derecesi 1978 yılında, ilk doktora derecesi ise 1983 yılında verilmiştir.

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile Türkiye'de yükseköğretim akademik, kurumsal ve idari olarak yeniden yapılanma sürecine girmiş ve bu süreç diğer akademik alanları etkilediği gibi eğitim alanına da müdahale ile sonuçlanmıştır. Bu müdahalenin temel sonuçlarından birisi öğretmen yetiştiren eğitim enstitülerinin eğitim fakültelerine dönüştürülerek üniversite çatısı altına alınması ve Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Eğitim Bilimleri Fakültesi adını almasıdır. Bu süreçte Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin iç yapılanmasında da değişiklikler olmuş ve 1982 yılında Halk Eğitimi Bölümü anabilim dalına dönüştürülerek lisans programları kapatılmıştır. 1989 yılında yeniden kurulan bölüm, lisans ve lisansüstü çalışmalarını sürdürmüştür. Aynı dönem Marmara Üniversitesi'nde de Halk Eğitimi Bölümü kurulmuştur.

Akademide yetişkin eğitimini ilgilendiren bir değişiklik 1997 yılında Yüksek Öğretim Kurulu'nun eğitim fakültelerini yeniden yapılandırmaya ilişkin kararları ile gelmiştir. Bu süreçte Ankara Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Halk Eğitimi Bölümleri kapatılmıştır. Ancak lisansüstü programlar Ankara, Marmara ve Boğaziçi üniversitelerinde zaman zaman kesintiye uğrasa da varlığını sürdürmüştür.

Alanda bir gelişme YÖK'ün 10.09.2008 tarihinde aldığı kararla gelmiştir. Bu karara göre üniversitelerde eğitim fakültesi açılabilmesi için yedi bölümden ikisinin zorunlu olarak bulunması öngörülmektedir. Bu bölümlerden birisi "Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi"dir. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi içinde "Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Bölümü"nin kurulması bundan yaklaşık bir yıl sonra Temmuz 2009'da gerçekleşmiştir.

Alanın akademik yapılanması süreci ile ilgili olarak son değişim 15.06.2016 Yüksek Öğretim Kurulu kararıyla gelmiştir. Bu kararla daha önce bölüm olan eğitim bilimlerinin alt disiplinleri tek bir "Eğitim Bilimleri Bölümü" çatısı altında toplanmış halk eğitimi/yetişkin eğitimi alanı da "Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi" adı altında anabilim dalına dönüştürülmüştür. Şu anda Türkiye'de yetişkin eğitimi / halk eğitimi adı altında bir lisans programı bulunmamaktadır. Kimi üniversitelerde "Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi" anabilim dalları bulunmakla birlikte bu bölümler kâğıt üzerinde kalmakta ve herhangi bir akademik etkinlik yürütmemektedir.

Yukarıda özetlendiği haliyle yetişkin eğitimi alanının akademik kurumsallaşmasına ilişkin süreç izlendiğinde ortaya çıkan sonuçlardan birisi akademik yapılanma ile ilgili kararların akademik kurumların kendi iç dinamikleri dikkate alınmaksızın Yüksek Öğretim Kurulu tarafından alındığının görülmesidir.

Kuşkusuz bu durum yalnızca halk eğitimi / yetişkin eğitimi ile ilgili değildir ve eğitim bilimlerinin diğer alt disiplinlerinde benzer bir biçimde gerçekleşmiştir. Eğitim bilimlerinin yapılanması ile ilgili kararlara karşı geliştirilen kurumsal tepkiler de ne yazık ki YÖK tarafından dikkate alınmamıştır.

Akademik kurumsallaşma açısından dikkat çeken bir başka konu alanın adlandırılmasına ilişkin olarak oluşturulan değişiklikleridir. En genel anlamda okul dışı eğitim alanının halk eğitimi olarak adlandırılması bir tesadüf değildir; Cumhuriyetin, eğitim olanaklarına kavuşamayan halkın eğitilmesi, seçkinler ile halk arasındaki ayrımı ortadan kaldırmayı amaçlayan eğitim felsefesi ve politikaları ile ilişkilidir. Cumhuriyet yarattığı Millet Mektepleri, Köy Enstitüleri gibi kurumlarla, 1960'lı yıllardan sonra da MEB Merkez ve Taşra Örgütünde yaygın bir halk eğitimi örgütlenmesi gerçekleştirerek bunu sağlamaya çalışmıştır. 1970'lerde başlayan, 1980'lerde hız kazanan ve 1990'lardan sonra da eğitim kurumlarını büyük ölçüde etkisi altına alan neoliberal küreselleşme ile birlikte piyasalaşma ve kamusal eğitimin aşınması sürecine damgasını vuran “yaşam boyu öğrenme” anlayışı yetişkin eğitimi / halk eğitimi alanına yansımış, alanın adlandırılmasını da etkilemiştir. Üniversitede YÖK müdahaleleri ile kimi zaman bölüm, kimi zaman anabilim dalı, kimi zaman da bilim dalı olarak örgütlenen alan önce “Halk Eğitimi”, daha sonra “Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi” ve en sonra da “Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi” adını almıştır. Kâğıt üzerinde kurulan Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi bölümlerini dışta tuttuğumuzda akademik alanda yapılmış tek birim Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi içinde bulunan “Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı”dır.

Mevcut durumda 1 profesör, 3 doçent ve 1 araştırma görevlisi ile yüksek lisans ve doktora çalışmalarını yürütmekte olan Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı'nda akademik

kadroyu genişletme çabaları da karşılık bulmamaktadır.

Akademik kurumsallaşma açısından önemli bir sorun alanı da doçentlik alan belirlemeleri ile ilişkilidir. Yükseköğretim sistemi içinde “Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme” Temel Alanı, “Eğitim Bilimleri” Bilim Alanı içinde “yetişkin eğitimi” ve “hayat boyu öğrenme” olarak iki ayrı doçentlik başvuru alanı belirlenmiştir. Bu durum odağına yetişkin eğitimi ve öğrenmesini temel alan yaşam boyu eğitim anlayışından uzaklaştığını göstermektedir. “Hayat Boyu Eğitim”, “Hayat Boyu Öğrenme” bir bilim alanı değil, eğitimsel bir yaklaşımdır. Yükseköğretim sistemimizde halk eğitimi / yetişkin eğitimi alanında kariyer yapmanın akademik geleneği oluşmuştur ancak bağımsız olarak hayat boyu öğrenme alanına kimin doçent olmak için başvuru yapacağı belirsizdir. Bu alanın akademik özerkliğine ve bilimsel yaklaşıma aykırı bir durumdur.

Yetişkin eğitiminin üniversite düzeyinde örgütlenme biçimlerinden birisi de yaşam boyu eğitim, sürekli eğitim vb. adlar altında kurulan merkezlerdir. Sayıları giderek artış gösteren bu merkezler akademik amaç gütmekten çok sundukları mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı yetişkin eğitimi etkinlikleri ile üniversitelere kaynak yaratmayı hedeflemektedirler. Bu merkezlerin yöneticilerinin genel olarak yetişkin eğitimi ile hatta eğitim bilimleri ile yakından ilişkisi yoktur ve bu birimler bir işletme mantığı ile yürütülmektedir.

Üniversite içinde sınırlı bir örgütlenme yapısı bulunmakla beraber, yetişkin eğitimi alanında lisansüstü program yürüten üç üniversite (Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi) bugüne kadar yaklaşık 500 yüksek lisans ve 50'nin üzerinde de doktora mezunu vermiştir. Bu mevcut koşullara rağmen hiç de azımsanmayacak bir orandır. Bunların yalnızca 22'si akademide istihdam imkânı bulabilmiştir ve akademide istihdam edilenlerin de sadece 4'ü yetişkin eğitimi ile ilgili bir birimde bulunmaktadır.

Bugün, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans ve doktora düzeyinde aktif olarak program sürdürmektedir. Ayrıca Boğaziçi Üniversitesi'nde Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü bünyesinde yüksek lisans ve doktora, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde de yüksek lisans düzeyinde yetişkin eğitimi programları sürdürülmektedir.

Seminerler ve Toplantılar

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde yetişkin eğitimi alanında çalışan akademisyenlerin girişimi ile başlatılan seminerler Türkiye'de yetişkin eğitiminin sorunlarının ve çözüm yollarının tartışılması bakımından önemli girişimler olmuştur.

Bu seminerlerden ilki Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından 14-15 Mayıs 1998 tarihinde düzenlenen "Yetişkin Eğitiminin Dünü Bugünü ve Geleceği" konulu seminerdir. Seminerin amacı, Türkiye'de yetişkin eğitimcileri arasında mesleki bir diyalog ve dayanışma başlatabilmek ve alanın sorunlarını yetişkin eğitimcileri olarak tartışabilmektir. Seminere alanın akademisyenleri yanında MEB'in ilgili biriminin temsilcileri de katılmışlardır. Seminer Düzenleme Komitesi tarafından hazırlanan sonuç bildirgesi Ahmet Duman (2007) tarafından yazılan "Yetişkinler Eğitimi" kitabında yer almaktadır:

UNESCO tarafından 1997 yılında Almanya'da düzenlenen 5. Uluslararası Yetişkin Eğitimi Konferansı 13-19 Mayıs günlerinin "DÜNYA YETİŞKİN EĞİTİMİ HAFTASI" olarak kutlanmasını kabul etmiştir. Hafta nedeniyle Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Halk Eğitimi Bölümü tarafından "Yetişkin Eğitiminin Dünü, Bugünü ve Geleceği" konulu bir seminer düzenlenmiştir. Ülkemiz yetişkin eğitimcilerini bir araya getiren bu seminerde aşağıdaki görüşlerin kamuoyu ile paylaşılması benimsenmiştir:

1) İnsanlığın her geçen gün biraz daha artan ve karmaşıklaşan bilgi birikimi, bunun sonucu olarak gerçekleşen teknolojik gelişmeler ve toplumsal dönüşümler yaşamboyu eğitimi herkes için zorunlu kılmaktadır.

2) Eğitimin yaşamboyu sürmesi gereği, ulusların ve ülkelerin geleceği açısından yetişkin bireylerin eğitimini en az çocukların ve gençlerin eğitimi kadar önemli kılmaktadır. Bu yüzden eğitim okulla, çocukluk ve gençlik yıllarındaki öğrenmelerle sınırlandırılmaz.

3) Günümüz dünyasında bilişim-iletişim teknolojilerindeki gelişmeler yaşamboyu eğitim için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Ancak bu teknolojilerin kullanıcılarının salt buna gücü yeten gelir ve eğitim düzeyindeki nüfusla sınırlı kalması, var olan eğitim eşitsizliklerinin artmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu yüzden, söz konusu teknolojilerin en etkin kullanımının yanı sıra bu eşitsizlikleri gidermek yönünde en yaygın kullanımı için gerekli eğitsel ve toplumsal önlemler alınmalıdır.

4) Ülkemizin nüfusunun büyük çoğunluğu ya örgün eğitimden hiç yararlanamadıklarından ya da ilköğretimden sonra eğitimlerini sürdüremediklerinden, daha nitelikli bir yaşamı elde etme uğraşlarında yeterli eğitsel donanımına sahip değildirler. Oysa insanlar gereksinimlerini karşılama için gerek duydukları hemen tüm bilgi, beceri ve tutumları eğitimle kazanmaktadırlar. Dolayısıyla eğitim, diğer gereksinimlerin karşılanabilmesinin ön koşuludur. Bu insanların gereksinimlerini karşılamakta daha yeterli hale gelmeleri için; ülke kalkınmasında yararlanılabilecek verimli insan kaynakları olabilmeleri için; demokratik değerleri benimsemiş, bireysel ve toplumsal sorunlarını çözmeye yönelik özgüvenli yurttaşlar olabilmeleri için yetişkin eğitime gereksinimleri vardır.

5) Yaşamboyu eğitim bağlamında, insanlara sürekli eğitim hizmetlerinin sunulabilmesi, yetişkin eğitimi alanının tüm dünyada olduğu gibi bilimsel bir disiplin ve bir meslek alanı olarak görülmesi ve geliştirilmesi ile olanaklıdır.

6) Eğitim ve gelir düzeyi ne olursa olsun, yaşamboyu eğitim bağlamında yetişkin eğitiminin herkes için temel bir gereksinim insan hakkı olduğu günümüz dünyasında yetişkin eğitiminde profesyonel kadrolara olan gereksinim giderek artmaktadır. Köyden kente göç, işsizlik, demokratikleşme, şiddetin yaygınlaşması, irticai eylemler gibi özel sorunları nedeniyle yetişkin eğitiminin özel bir önem kazandığı günümüz Türkiye'sinde Ankara ve Marmara Üniversitelerinde bulunan "Halk Eğitimi (Yetişkin Eğitimi) Bölümlerinin geliştirilmesi gerekirken "YÖK" tarafından kapatılıyor olması bir talihsizliktir. Bu karar ilgililere ülkemizin geleceği açısından tarihsel bir sorumluluk yüklemektedir.

Seminerlerin ikincisi 5 Haziran 2010 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde gerçekleştirilen Seminere, Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nden yetişkin eğitimi alanında çalışan öğretim elemanları ile yüksek lisans ve doktora öğrencileri katılmışlardır. Alanın akademisyenleri arasında deneyim paylaşımının gerçekleştirildiği ve alanın sorunlarının tartışıldığı bu toplantıda dünyada üniversitelerindeki yetişkin eğitimi bölümleri ile ilgili bir tanıtım sunusu da yer almıştır. Toplantının sonuç bildirisinde ele alınan sorunlar ve çözüm yolları şunlardır:

1. Neoliberalizm ve küreselleşme süreçlerin etkisi ile altında ortaya çıkan "yaşamboyu öğrenme" anlayışı çerçevesinde halk / yetişkin eğitimi kamusal sorumluluğundan uzaklaşmakta, mesleki eğitime indirgenmektedir. Toplumun çok boyutlu eğitim

ve kalkınma sorunlarına cevap verecek bir yetişkin eğitimi anlayışının geliştirilmesi ve sürdürülmesi için bir karşı duruş sergilenmelidir.

2. Değişik üniversitelerde “Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi” adı altında anabilim dalı düzeyinde açılmaya başlanan akademik birimler alanın örgütlenmesi açısından bir gelişme olarak algılanmamalıdır. Çünkü bu birimler yetişkin eğitimi ve öğrenmesinin merkeze alan bir anlayış çerçevesinde açılmamaktadır. Akademik yapılanmada 1964 yılında Ankara Üniversitesi’nde açılan “Halk Eğitimi Bölümünün” deneyim ve birikimlerinden yararlanılmalıdır.
3. Kamu, özel ve gönüllü kuruluşlarda yetişkin eğitimi ile ilgili planlama, örgütlenme ve araştırma gibi uzmanlık gerektiren görevleri yerine getirecek yetişkin eğitimcilerini yetiştirmek üzere, lisansüstü programların yanı sıra lisans programlarının açılması alanın meslekleşmesi açısından önemlidir. Mevcut kurumları ile yetişkin / halk eğitimcilerinin en geniş istihdam alanı olması beklenen Milli Eğitim Bakanlığı’nun ilgili yönetmeliği yetişkin eğitimi / halk eğitimi alanında çalışmak için bu alanda eğitim görmüş olmayı bir öncelik nedeni olarak bile görmemektedir. Sonuç olarak halk / yetişkin eğitimi uygulamaları örgün eğitim yaklaşımları çerçevesinde yürütülmekte, alanın akademik bilgisi uygulamalara yansımamaktadır. İlgili yönetmelik bu çerçevede yeniden düzenlenmelidir.
4. Eğitim fakültelerinde halk / yetişkin eğitimi bölümleri kurulup yaygınlaşmadığı için alanda akademik kariyer yapanlar ya üniversitede istihdam edilememekte ya da eğitim bilimlerinin farklı disiplinlerinde istihdam edilmektedirler. Eğitim fakültelerinde halk / yetişkin eğitimi bölümleri kurulmalı, alanın akademik bilgisi üniversiteler düzeyinde yaygınlaştırılmalıdır.
5. Akademik gelişim açısından, yapılan lisansüstü tezlerin konuları ve bu konuların Türkiye’deki yetişkin eğitiminin öncelikli sorunları ile ilişkisi, yöntembilimsel yaklaşımlarının niteliği ve

uygunluğu önem taşımaktadır. Alanda yapılan tezler incelendiğinde, tarama odaklı nicel araştırmaların ağırlıklı olduğu, nitel araştırma yaklaşımının sıklıkla kullanılmadığı görülmektedir. Araştırma konuları ve yöntembilimsel yaklaşımlar çeşitlendirilmeli, lisansüstü eğitimde araştırmacı niteliklerinin geliştirilmesine yönelik olarak ders programları gözden geçirilmelidir.

6. Halk eğitimi / yetişkin eğitimi alanı MEB Şuralarında ve Ulusal Eğitim Bilimleri Toplantılarında yeterince görünür değildir. Bu konuda gerekli müdahaleler yapılmalıdır. Özellikle eğitim bilimleri ile ilgili ulusal eğitim toplantılarına katılım özendirilmelidir.
7. Yüksek Öğretim Kurulu'nun alanın akademik gelişmesini olumsuz yönde etkileyen kararlarına karşı gerekli müdahaleler yapılmalıdır.
8. Kuram-uygulama bütünlüğü çerçevesinde yetişkin eğitimi yapan kurumların uygulamaları izlenmeli, uygulamaların beslenmesine olanak verecek araştırmalar yapılmalıdır.
9. Türkiye'de yetişkin eğitimi alanında çıkarılan bir dergi bulunmamaktadır. Alanın akademik bilgisini paylaşmak, görünürlüğünü artırmak ve uygulamacıları alanın akademik bilgisi ile buluşturmak amacıyla öncelikle elektronik ortamda yayınlanacak hakemli bir dergi çıkarılmalıdır.
10. Akademik dayanışmayı örgütlemek, yetişkin eğitimi alanının gelişmesini olumsuz yönde etkileyen durumlara karşı örgütlü tepki mekanizmaları geliştirebilmek için bir yetişkin eğitimi derneğinin kuruluşu sağlanmalıdır.
11. Alanın görünürlüğünün artırılmasında bilimsel amaçlı panel, çalıştay, kongre vb. toplantıların önemi bilinmektedir. Yetişkin eğitimi alanında özellikle ulusal düzeyde periyodik olarak yetişkin eğitimi kongreleri düzenlenmelidir. Bu toplantılara akademisyenler yanında, alan uygulamacılarının ve yetişkin

eğitimi alanında öğretim gören yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin katılımı sağlanmalıdır.

Seminerlerin üçüncüsü Yetişkin Eğitimi ve Yetişkin Eğitimcileri Derneği'nin (YETED) çağrısıyla 16.06.2014 tarihinde Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde toplanmış ve yetişkin eğitiminin güncel sorunları ile derneğin çalışmalarını değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- 1. Türkiye'de yetişkin eğitimi, kendi tarihinden getirdiği sorunlara ek olarak, eğitimin her alanında yaşanan piyasalaştırma ve muhafazakârlaşma dalgasının etkisi altında dönüşüyor. Bu dönüşümle birlikte yetişkin eğitimi mesleki ve teknik eğitime indirgenirken, akademik ve pratik alanda sahip olduğu eşitlikçi, özgürlükçü ve adalet yanlısı potansiyelleri zayıflatılıyor. Türkiye'de öteden beri kamusal eğitim sistemi içinde hak ettiği önemi görmeyen yetişkin eğitimi, bugün artık piyasanın kendiliğinden dinamiklerine daha fazla terk edilerek topluma değil sermayeye hizmet eden bir nitelik kazanıyor.*
- 2. Yetişkin eğitimi alanında gerçekteştirilen yeni düzenlemeler, karşılaşılan yeni yaklaşımlar ve çeşitli alanlarda yaygınlaşan uygulamalar giderek daha fazla yukarıda bahsi geçen neoliberal bakış açısına dayandırılırken, dolaşıma sokulan yaşam boyu öğrenme, hayat boyu öğrenme gibi kavramlar da bu dönüşümün birer aracı olarak kullanılıyor. Sonuçta yetişkin eğitimi alanının kapsayıcı kavramları, neoliberal dönüşümün sınırlandırıcı araçlarına indirgenerek güdükleştiriliyor. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bu dönüşümün merkezinde yer alıyor. Örgütsel şemasında yakın zamanda gerçekteştirdiği değişiklikler ve yayınladığı raporlarla MEB, yetişkin eğitimi alanında yaşanan sorunların sürdürülmesindeki aktif rolünü oynamaya devam ediyor.*

3. Örgün eğitim dışında kalan bütün eğitim ve öğrenme süreçleriyle ilgili olan yetişkin eğitimi hizmet alanı, Türkiye’de eğitim sistemi tarafından doğru bir biçimde tanımlanmadığından, kamu otoriteleri nezdinde temas ettiği kitleye oranla daha az önem görüyor; bunun sonucu olarak da alana özgü meslekleşme sorunları çözülemiyor. MEB bünyesinde, yönetmeliklerde adı geçmesine rağmen yetişkin eğitimcisi veya yetişkin eğitimi uzmanı kadrosu açılmıyor, dolayısıyla atama da yapılmıyor. Yetişkin eğitimi ile ilişkili olan pek çok yeni alanda kadro açmak mümkün ve gerekli iken, kendisinin yayınladığı raporlara rağmen MEB hâlihazırda bulunan kadroları bile açmayarak bu alandaki büyük boşluğu devam ettiriyor.
4. Türkiye üniversitelerinde yetişkin eğitimi lisans programı halen bulunmuyor. Az sayıda üniversitede lisansüstü eğitim programları halinde sürdürülen yetişkin eğitime ilişkin akademik çalışmalar, alanın meslekleşme sorunu ile iç içe geçen bir kısır döngüye girmek üzere. Alanda yetişen genç akademisyenler iş bulma sorunu ile karşı karşıya kalıyor ve bu sorun yetişkin eğitiminin akademik olarak geleceğini tehdit ediyor.
5. Az sayıdaki üniversitede varlık mücadelesi veren yetişkin eğitimcilerinin kişisel çabaları ve çalışmaları yetişkin eğitimi alanındaki olumsuz gidişin önüne geçmeye ve yetişkin eğitimi Türkiye’de hak ettiği konuma yükseltmeye yetmiyor; çabaların ve çalışmaların kolektifleştirilmesi şart görünüyor. Bu nedenle, bu amaçla kurulmuş Yetişkin Eğitimi ve Yetişkin Eğitimcileri Derneği’nin (YETED) çalışmalarının güçlendirilmesi ve farklı yerlerde kişisel düzeyde kalan çalışmaların ortaklaştırılarak büyütülmesi gerekiyor.
6. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda Yetişkin Eğitimi ve Eğitimcileri Derneği’nin mevcut web sitesinin aktifleştirilerek

ihtiyaca yönelik olarak zenginleştirilmesi, yetişkin eğitimi alanında bir hakemli dergi çıkarılması için çalışmaların başlatılması, bir yetişkin eğitimi sempozyumunun örgütlenmesi, yetişkin eğitimi alanında yaşanan meslekleşme sorununa ilişkin bir rapor hazırlanması ve bu doğrultuda yetkili kurumlarla görüşmeler yapılması ve alınan kararların takibi ve gerekli adımların atılması için 2014 yılı sonbaharında yetişkin eğitimcileri toplantısının genişletilerek tekrarlanması kararlaştırılmıştır.

1998 yılından başlayarak düzenlenen bu üç toplantı sonunda toplantılarda da önerilen konularla ilgili olarak iki önemli gelişme olmuştur. Bunlardan birincisi 2010'da düzenlenen toplantının hemen ardından Yetişkin Eğitimi ve Yetişkin Eğitimcileri Derneği'nin kurulması, İkincisi de Mayıs 2018 tarihinden itibaren elektronik ortamda yılda iki kez olmak üzere Yetişkin Eğitimi Dergisi'nin çıkarılmasının hazırlık sürecinin tamamlanmış olmasıdır.

Yetişkin eğitimi ile ilgili olarak yapılan önemli bir çalışma, uluslararası katılımlı “Yaşam Boyu Öğrenme Sempozyumu I” in düzenlenmesi olmuştur. Oldukça geniş bir katılımı Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından 9-10 Aralık 2004 tarihinde Ankara'da düzenlenen toplantıda 19 çağrılı bildiri sunuldu ve sempozyumun bildirileri Ahmet Yıldız ve Fevziye Sayılan editörlüğü ile kitaplaştırıldı. Kitap kısa sürede ikinci baskısını yaptı.

Ankara Üniversitesi'nde gerçekleştirilen bu seminerlerin sonuçları topluca değerlendirildiğinde akademik bir alan olarak yetişkin eğitiminde yaşanan sorunların süreklilik taşıdığı ve her toplantıda yinelenildiği görülmektedir. YÖK'le başlayan bu süreçte akademik yapılanmaya yapılan sürekli müdahaleler alanın kendi dinamikleri çerçevesinde birikimli olarak gelişimini önlemiş, kuram uygulama bütünlüğü çerçevesinde alanın akademik bilgisi ile uygulama alanlarının ihtiyaçları buluşturulamamıştır. Kuşkusuz bu sürece

küreselleşme ve neoliberal süreçlerin eğitim alanındaki yansımaları damgasını vurmuştur. Yaşam boyu öğrenme anlayışı çerçevesinde yetişkin eğitiminde kamusal sorumluluğun giderek azalarak öğrenmenin sorumluluğunun bireye ve projeci bir yaklaşım ile STK'lara havale edilmesi bu sürecin sonuçları olarak ortaya çıkmaktadır. Oysaki Türkiye'de Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana köklü bir halk eğitimi geleneği ve MEB içinde yaygın bir halk eğitimi örgütlenmesi vardır. Sorun kamusal bir yetişkin eğitimi anlayışı ve eğitim öncelikleri çerçevesinde toplumun çok yönlü yetişkin eğitimi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Akademi, alanın bilimsel bilgisini üreterek, yetişkin eğitimcilerini ve yetişkin eğitim bilimcilerini yetiştirerek Türkiye'nin yetişkin eğitimi ile ilgili ihtiyaçlarının karşılanmasına müdahale edebilir. Bunun gerçekleşmesi akademiye yetişkin eğitimi alanının yeniden yapılandırılmasını gerektirmektedir.

Yetişkin eğitiminin üniversitelerin eğitim bilimleri/eğitim fakültelerinde bölüm düzeyinde yapılandırılmaması alanın özerkliğini, akademik temsiliyetini, akademik kadroların genişletilmesi çabalarını olumsuz yönde etkilemektedir. Yetişkin eğitimi alanı Eğitim Bilimleri/Eğitim Fakülteleri içinde Yetişkin Eğitimi ya da Halk Eğitimi adı altında bölüm düzeyinde yapılmalı, bölümler eğitim fakültelerinde yaygınlaştırılmalı ve akademik kadrosu da yetişkin eğitimi alanında akademik kariyer yapanlardan oluşmalıdır. Bu ihtiyacı karşılayacak yetişmiş eğitim bilimciler mevcuttur, ne yazık ki bu kişiler, "yetişkin eğitim bilimcisi" olarak üniversitelerde istihdam edilmemekte, ya eğitimin diğer alt disiplinlerinde çalışmakta ya da üniversite dışında kalmaktadırlar.

Yetişkin eğitimi alanının meslekleşmesi uygulamada yetişkin eğitimi ile görevleri yerine getirenlerin bu alanın bilgisine sahip olmasını gerektirir. Mevcut durumda MEB içinde yetişkin eğitimi mesleğine giriş için bu alanda eğitim görmüş olmayı öngören bir yasal düzenleme mevcut değildir. Yetişkin eğitimi yüksek lisans ve doktora programları dışında uygulamada araştırma, planlama, örgütlenme gibi

uzmanlık gerektiren görevleri yerine getirecek olanların öğrenim görmesi için lisans programları yeniden açılmalıdır. MEB içindeki mevcut yetişkin eğitimi personelinin sertifikalandırılması sağlanmalı ve akademi bu süreçten sorumlu tutulmalıdır.